

Kokio socialinio poveikio siekiama nustatant socialinius kriterijus?

Gabija Vitkauskienė 2026

V I E Š Ū J Ū
P I R K I M Ū
T A R N Y B A

Socialiai atsakingi pirkimai (SAP)

Tai pirkimai, kuriais siekiama atsižvelgti į perkamų prekių, paslaugų ir darbų poveikį visuomenei, prisidedant prie socialinių klausimų sprendimo.

Socialiai atsakingų pirkimų gairės

Pirkimo vykdytojas turi siekti, kad įsigyjant prekes, paslaugas ar darbus būtų prisidedama prie socialinių klausimų sprendimo.

VPĮ 17 str. 2 d. 5 p. /
PĮ 29 str. 2 d. 5 p.

Perkant prekes, paslaugas ir darbus, pirkimo vykdytojai gali atsižvelgti į socialinius aspektus, siekdami užtikrinti teigiamus socialinius rezultatus arba užkirsti kelią neigiamam socialiniam poveikiui ar jį sumažinti per visą prekių, paslaugų ir darbų gyvavimo ciklą („**Socialiai atsakingi viešieji pirkimai**“).

Europos Komisijos
Pasiūlymas dėl viešųjų
pirkimų ir koncesijų
reglamento

Socialiai atsakingų pirkimų stebėsenos ataskaita

Atnaujinta 2026-09-03

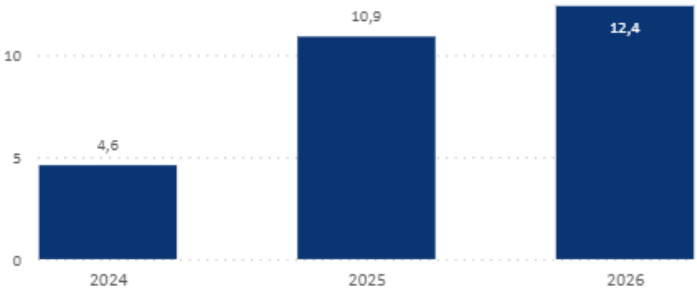
Sutarčių, sudarytų įvykdžius socialinius pirkimus, vertė, proc.

12,4

Einamieji metai

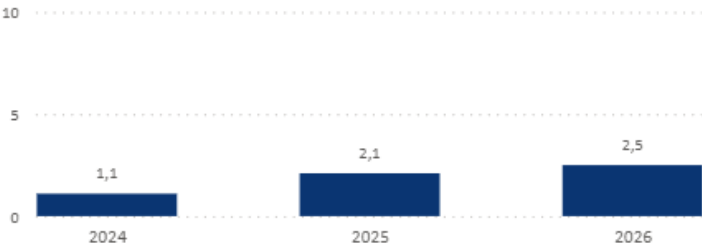
Tendencijos

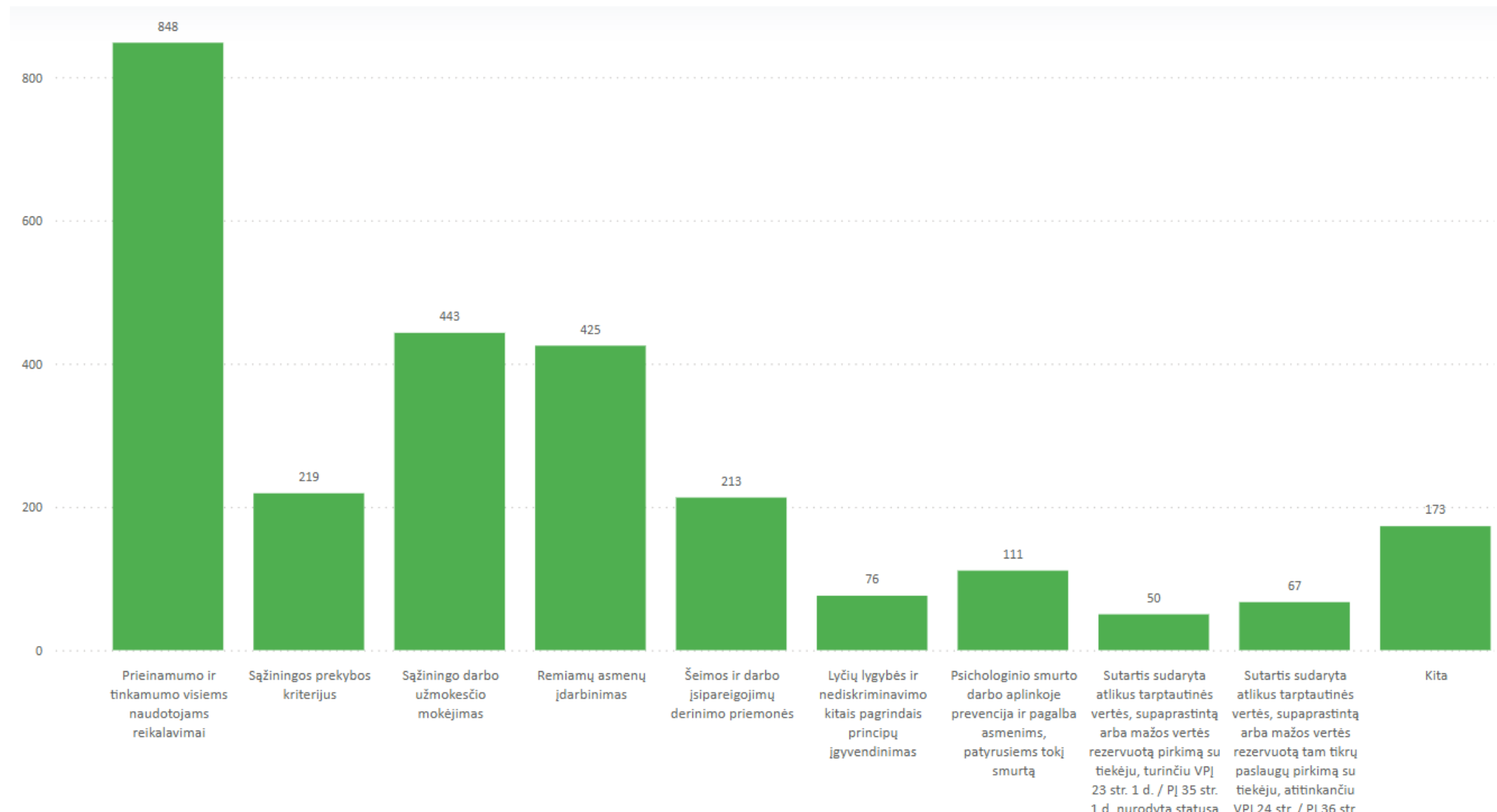
Sutarčių, sudarytų įvykdžius socialinius pirkimus, skaičius, proc.

2,5

Sutarčių skaičius pagal taikytus socialinius kriterijus 2026 m.

Skaitmeninės aplinkos prieinamumas

- „Apmaudu, kad valstybė, kurdama visuomeninius produktus, prisideda prie atskirties, nors būtent viešojo sektoriaus institucijos privalo rodyti pavyzdį privačiam sektoriui ir viešinti naudą, kurią visuomenei atneša informacijos prieinamumas. [...] Taip pat svarbu pabrėžti, kad visuomenei senėjant, skaitmeninės informacijos prieinamumas tampa vis aktualesnis, todėl prieinamumo standartai visuomeninėse įstaigose turi tapti kasdienybe jau šiandien. [...] Be to, būtina įvertinti, kad žmonėms su negalia pritaikyti produktai yra patogūs visiems vartotojams, taigi pritaikymas naudingas visapusiškai.“

V I E Š Ų J Ų
P I R K I M Ų
T A R N Y B A

Skaitmeninės aplinkos prieinamumas

Socialinio kriterijaus formuluotės techninėje specifikacijoje pavyzdys:

Tiekėjas turi užtikrinti, kad **sukurta / atnaujinama interneto svetainė / mobilioji programėlė** atitiks Europos darniojo standarto EN 301 549 “Informacinių ir ryšių technologijų produktų ir paslaugų prieinamumo reikalavimai” (aktualios versijos), įskaitant ir Pasaulinio saityno konsorciumo (W3C) parengtų Žiniatinklio turinio prieinamumo gairių WCAG 2.2 ne žemesnio nei AA atitikties lygio nuostatas arba lygiaverčio standarto reikalavimus.

[Prieinamumo ir tinkamumo visiems naudotojams reikalavimai - Viešųjų pirkimų tarnyba](#)

Fizinės aplinkos prieinamumas

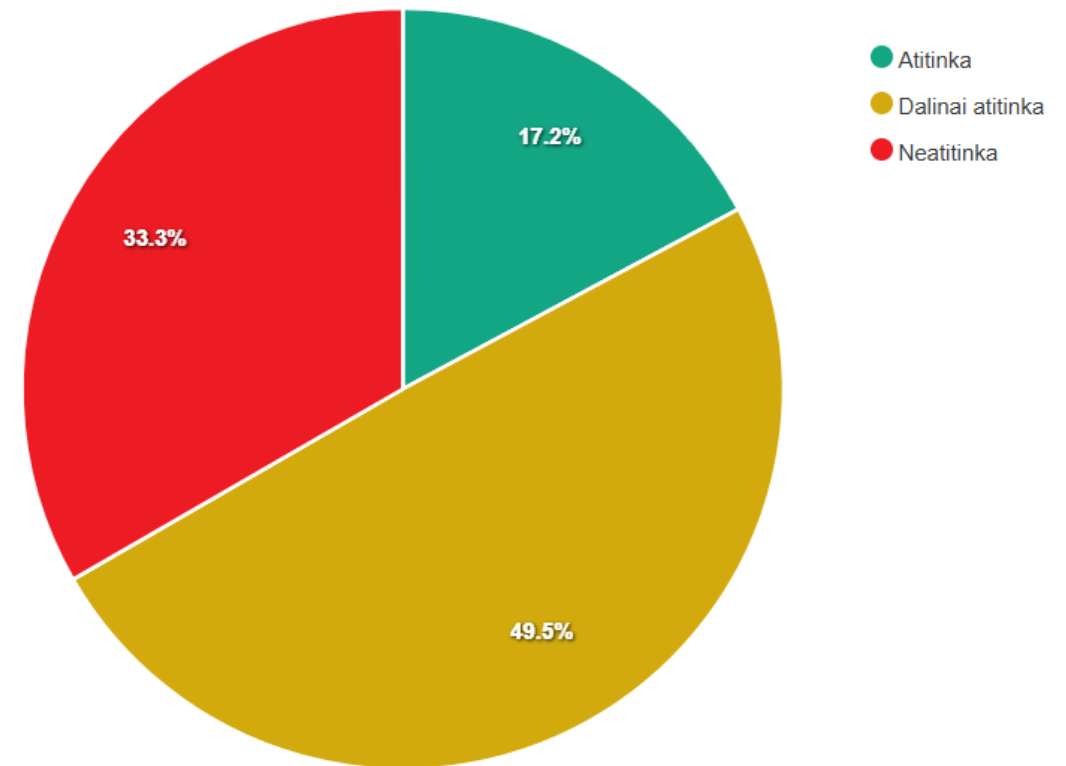
- Pastatai Lietuvoje, tame tarpe gydymo, mokslo, kultūros paskirties pastatai, didžiaja dalimi dar vis neprieinami arba dalinai neprieinami.

- Šaltinis:

<https://www.stasis.lt/lt/statistika>

Gydymo paskirties pastatų prieinamumas Lietuvoje

Bendras prieinamumas

Remiamų asmenų įdarbinimas

- 2024 m. dirbančių asmenų su negalia dalis iš visų darbingo amžiaus asmenų, turinčių negalią ir registruotų Užimtumo tarnyboje, sudarė 30,8 proc. Negalią turintys asmenys, pensinio amžiaus asmenys, vienišos mamos – tai vienos iš tų grupių, kurios dažniausiai susiduria su skurdu ar socialine atskirtimi.

Remiamų asmenų įdarbinimas

Socialinio kriterijaus formuluotės pirkimo dokumentuose pavyzdys:

Tiekėjas tiesioginiam sutarties vykdymui įsipareigoja įdarbinti arba paskirti įdarbintą remiamą asmenį, kuris priklauso pirkimo dokumentuose nurodytai tikslinei remiamų asmenų grupei.

Įdarbinimas gali apimti darbo sutarties, pameistrystės darbo sutarties sudarymą ir stažuotės sutartį.

Jei socialinį kriterijų pasirenkama nustatyti kaip ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijų, jį galima diferencijuoti, pvz., suteikiant daugiau balų už asmenų su negalia ar auginančių vaiką (įvaikį) su negalia iki 18 metų ar asmenų, kurie faktiškai vieni augina vaiką (įvaikį) iki 8 metų arba slaugančių šeimos narius, kuriems nustatyta nuolatinė slauga ar priežiūra, įdarbinimą ar paskyrimą vykdyti sutartį.

Sąžiningo darbo užmokesčio mokėjimas

Spręsdamas dėl sąžiningo darbo užmokesčio mokėjimo kriterijaus nustatymo pirkime, pirkimo vykdytojas turi atsižvelgti į šio kriterijaus **tikslą**: kovoti su šešėline ekonomika bei skatinti tiekėjų socialinę atsakomybę mokant sąžiningą darbo užmokestį savo darbuotojams. Sprendžiant dėl šio kriterijaus nustatymo pirkime turėtų būti atsižvelgiama į tai, kokias užduotis vykdantys tiekėjo darbuotojai turi didžiausią tikimybę gauti nesąžiningą darbo užmokestį bei kokiame ekonominės veiklos sektoriuje atlyginimai yra mažiausi.

Pavyzdžiui, 2025 m. Valstybinės duomenų agentūros pateikiamais duomenimis, Marijampolės, Utenos, Alytaus, Šiaulių apskrityse dirbantys darbuotojai uždirbo mažiausiai visoje Lietuvoje. Didžiausi atlyginimai Lietuvoje buvo mokami informacijos ir ryšių bei finansų sektoriuose, mažiausi – apgyvendinimo ir maitinimo, patalpų valymo paslaugų srityse.

Lyčių lygybės principo įgyvendinimas ir šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimas

- **Lyčių lygybės principas**, įgyvendinamas vykdant SAP, reiškia lyčių lygybės skatinimą pirkimo vykdytojams perkant darbus, prekes ar paslaugas. Tai reiškia, kad pirkimo vykdytojai atsižvelgia į sutartyje numatytą veiklą, susijusią su skirtingais moterų ir vyrų interesais, pobūdį ir rengia bei vykdo sutartis taip, kad būtų sumažinta lyčių nelygybė.

Arba

- Pirkimo vykdytojai gali rinktis pirkimo sąlygose nustatyti **šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimo priemones** (pvz., tiekėjas įsipareigoja, kad darbuotojai, tiesiogiai vykdantys sutartį, galės dirbti nuotoliu, arba jiems bus taikomas lankstus darbo grafikas, arba sutrumpinta 32 val. per savaitę darbo laiko norma, arba galimybė, esant poreikiui, atsivesti vaiką (įvaikį) į darbovietę ar suteikiama kompensacija už vaiko (įvaikio) priežiūros paslaugas arba suteikiama bent viena papildoma laisva diena, paliekant nustatytą darbo užmokestį ir t.t.).

V I E Š Ū J Ū
P I R K I M Ū
T A R N Y B A

EK Viešųjų Pirkimų Reglamento Pasiūlymas

EUROPOS KOMISIJA · 2024 M. RUGSĖJO 9 D.

Kas siūloma?

Europos Komisija pateikė **Pasiūlymą dėl viešųjų pirkimų ir koncesijų reglamento**, kuris pakeistų šiuo metu galiojančias Viešųjų pirkimų, Pirkimų ir Koncesijų direktyvas.

Politiniai pirkimų tikslai

Pasiūlytame reglamento projekte nurodoma, jog viešieji pirkimai privalo būti grindžiami **strateginiais Europos Sąjungos politikos tikslais** – tai esminis pokytis, perkeliantis viešuosius pirkimus iš grynai procedūrinio į aktyviai politiką formuojantį instrumentą.

Socialiai atsakingi viešieji pirkimai

Reglamento projekte akcentuojamas:

- Sąžiningų darbo sąlygų užtikrinimas,
- Socialinis teisingumas,
- Įtraukios visuomenės siekimas.

Lieka prievolė nustatyti prieinamumo reikalavimus ir galimybė vykdyti rezervuotus pirkimus.

❏ **Svarbu viešojo sektoriaus specialistams:** Reglamento įsigaliojimas reikštų, kad Lietuvos viešųjų pirkimų sistema bus tiesiogiai veikiama ES teisės be atskiro perkėlimo proceso – tai reikalauja aktyvaus stebėjimo ir pasirengimo pokyčiams..

Ačiū už dėmesį !

V I E Š Ū J Ū
P I R K I M Ū
T A R N Y B A